

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2020

ΤΑΞΗ : Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Ο ρόλος των οικογενειακών σχέσεων

Η κοινωνικοποίηση

Ο βασικός στόχος της οικογένειας όπως και των σχέσεων, οι οποίες αναπτύσσονται μέσα σε αυτή, πρέπει να είναι η κοινωνικοποίηση του νέου ανθρώπου. Δηλαδή η παροχή εκείνου του ψυχολογικού και κοινωνικού πλαισίου όπου το παιδί θα μπορέσει να ξεδιπλώσει τα φτερά του και να εξελιχθεί τόσο ατομικά όσο και κοινωνικά. Ο βαθμός κοινωνικοποίησής του έχει να κάνει με την μορφή των αλληλεπιδράσεων μέσα στην οικογένεια. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ένα παιδί μπορεί να είναι αμέτοχο σε αυτό το μηχανισμό κοινωνικοποίησης, αντιθέτως συμμετέχει ενεργητικά και μπορεί να επηρεάσει όπως είπαμε την ίδια του την κοινωνικοποίηση. Έτσι, όταν μιλάμε για την κοινωνικοποίηση, από την μια αναφερόμαστε στην ικανότητα που έχει το άτομο να δέχεται τα ερεθίσματα του περιβάλλοντος, να τα επεξεργάζεται και να προσπαθεί να βρει την καλύτερη, δυνατή λύση όσον αφορά τους στόχους και τις ανάγκες του. Και από την άλλη την ικανότητα της οικογένειας να του παράσχει αυτή την δυνατότητα μέσα από τη μορφή των σχέσεων οι οποίες έχουν αναπτυχθεί μέσα σε αυτή.

Κάθε σχέση ενήλικα με παιδί είναι μια παιδαγωγική σχέση. Ακόμα και όταν παίζουμε, τρώμε, μιλάμε με ένα παιδί πάντα κρατάμε έναν παιδαγωγικό ρόλο απέναντί του, είτε το θέλουμε, είτε όχι. Η παιδαγωγική αυτή σχέση στηρίζεται στην επικοινωνία, όπως είπαμε λεκτική και μη λεκτική. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε οι γονείς, διότι τις περισσότερες φορές, ενώ πιστεύουμε ότι έχουμε επιδράσει θετικά, μέσα από το λόγο, απέναντι στα παιδιά μας, με τη συμπεριφορά μας μπορεί να έχουμε επιδράσει αρνητικά.

Όσο καλύτερα νιώθει το παιδί μέσα στην οικογένειά του, τόσο ευκολότερα μπορεί να προσαρμοσθεί στο περιβάλλον του σχολείου και κατ' επέκταση στο κοινωνικό περιβάλλον, και αντιθέτως. Ένα παιδί που έχει μάθει να αντιμετωπίζει ένα οικογενειακό περιβάλλον με φόβο και ενοχή, διότι οι γονείς του για να μπορέσουν να το προσαρμόσουν στις οικογενειακές απαιτήσεις χρησιμοποίησαν περισσότερο μια παιδαγωγική μέθοδο που στηρίχτηκε στην τιμωρία παρά στην αμοιβή, αυτό το παιδί θα αντιμετωπίσει με επιφυλακτικότητα το σχολείο και κατ' επέκταση την κοινωνία και θα αντιδράσει με το ίδιο συναίσθημα που αντιδρά στο οικογενειακό περιβάλλον.

Ο ρόλος της οικογένειας, λοιπόν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού είναι καθοριστικός. Στην ουσία η οικογένεια είναι αυτή που θέτει τις βάσεις για την ομαλή κοινωνικοποίηση του παιδιού.

Αυτή είναι που προετοιμάζει τον μελλοντικό πολίτη της χώρας, και αυτή είναι που πλάθει και διαμορφώνει την προσωπικότητα του ατόμου. Νομίζω πως αυτές οι λέξεις είναι πολύ φτωχές για να χωρέσουν τη σημαντικότητα του ρόλου της οικογένειας στη ζωή του καθένα μας. Η οικογένεια αποτελεί το πρώτο περιβάλλον του παιδιού και από αυτή αντλεί τα πρώτα του ερεθίσματα και σε αυτή στέλνει τα πρώτα του μηνύματα που έχουν να κάνουν με τις οργανικές και ψυχολογικές του ανάγκες. Από αυτές τις πρώτες στιγμές που το παιδί έρχεται σε επαφή με το οικογενειακό περιβάλλον, αρχίζει να λειτουργεί ο μηχανισμός της κοινωνικοποίησης με βασικούς παράγοντες, σε πρώτο επίπεδο, τους γονείς και σε δεύτερο τα άλλα μέλη της διευρυμένης οικογένειας που το περιβάλλουν, όπως παππούδες, γιαγιάδες, θείοι, θείες, και μετά ο κοινωνικός περίγυρος.

Κερεντζής Λάμπρος. Ψυχολόγος – Ψυχοπαιδαγωγός (ελαφρώς διασκευασμένη ανάρτηση)

ΚΕΙΜΕΝΟ II

«Η δική μου ιστορία»

Είμαι εκείνο το παιδί στο οποίο η μητέρα του λέει: μη φωνάζεις ο μπαμπάς διαβάζει· μην τρέχεις στον διάδρομο, ο μπαμπάς διαβάζει· χαμήλωσε την τηλεόραση, ο μπαμπάς διαβάζει... Ο μπαμπάς διαβάζει. Ο μπαμπάς άλλο δεν κάνει από το να διαβάζει. [...]

Εκείνες τις μέρες (μόλις είχα κλείσει τα δώδεκα και συνέχιζα να βρέχω το κρεβάτι μου) συνέβη κάτι τρομερό, αλλά και συναρπαστικό μαζί. Είτε το πιστεύετε είτε όχι (και καλύτερα όχι, αν και μπορεί να θυμάστε την ιστορία, είχε κυκλοφορήσει παντού), μια Δευτέρα, όπως γύριζα από το σχολείο, πήρα την απόφαση να αυτοκτονήσω. Έτσι, πήγα σε μια γέφυρα κάτω από την οποία περνούσε ένας αυτοκινητόδρομος που βρισκόταν κοντά στο σπίτι μου. Ίσως να μην μπορείτε να με διακρίνετε γιατί οι χειμωνιάτικες μέρες είναι μικρές και σκοτεινιάζει νωρίς. Προσπαθήστε, όμως, κοιτάξτε πώς παρακολουθώ υπνωτισμένος το πήγαινε έλα των αυτοκινήτων, ζουμ, ζουμ, ζούμ!! Είμαι αυτό το καημένο το παιδί που θα πηδήξει από τη γέφυρα αυτή τη στιγμή πιστεύοντας ότι θα πεθάνει επιτόπου, όπως τα έντομα όταν χτυπούν πάνω στο παρμπρίζ του αυτοκινήτου. Ο πατέρας μου, τα καλοκαίρια, όταν πηγαίναμε στην παραλία, παρατηρούσε συνεπαρμένος το μπροστινό μέρος του Citroen του για να ελέγξει πόσα ζωύφια είχαν καρφωθεί στο αμάξωμα μοιάζοντας με σπασμένα γράμματα. Να έμοιαζα κι εγώ με σπασμένο γράμμα; Με κεφαλαίο ίσως; Μου άρεσε η ιδέα να με παρατηρεί ο πατέρας μου με την ίδια αλλόκοτη μαγεία, γιατί όχι και πόνο, που παρατηρούσε τα έντομα.

Αν και δεν έχω το μέγεθος λιβελούλας, ούτε καν σπουργιτιού (καμιά φορά, κατ' εξαίρεση, βρίσκαμε και πουλιά στο παρμπρίζ), είμαι μικροκαμωμένος και λεπτός. Αν, λοιπόν, πέσω από τη γέφυρα, θα πεθάνω ακαριαία. Πριν πέσω, ίσως για να επιβεβαιώσω αν πράγματι λειτουργεί ο νόμος της βαρύτητας, βγάζω από την τσέπη μια χοντρή μπίλια, γυάλινη, που βρήκα μια μέρα στην αυλή του σχολείου, και την αφήνω να πέσει πάνω στον ποταμό των αυτοκινήτων που κυλά από κάτω. Τότε εκείνη χτυπά στο παρμπρίζ μιας Mercedes, που κάνει έναν περιεργο ελιγμό πριν εκτιναχθεί πάνω από το διάζωμα και μπει στριφογυρίζοντας στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας για να συγκρουστεί μετωπικά με ένα διερχόμενο φορτηγό.

Νιώστε στην καρδιά σας πώς σταματά η δική μου. Αισθανθείτε τον πόνο μου στο στήθος σας. Βιώστε την ασφυξία μου σαν να ήταν δική σας. Δείτε πώς θολώνει η όρασή σας από την έλλειψη

οξυγόνου. Ξεχάστε την αυτοκτονία γιατί είστε ήδη νεκροί και φεύγετε τρέχοντας από τον τόπο του εγκλήματος με κομμένη την ανάσα γιατί δεν αναπνέετε, και πνίγεστε γιατί αναπνέετε υπερβολικά.

Χουάν Χοσέ Μιγιάς, «Η δική μου ιστορία», Εκδόσεις Ψυχογιός, 2018

ΘΕΜΑ Α

Να παρουσιάσεις συνοπτικά τις απόψεις του συγγραφέα του **Κειμένου Ι** σχετικά με τον ρόλο της οικογένειας στην κοινωνικοποίηση του παιδιού, σύμφωνα με την 3^η και 4^η παράγραφο του κειμένου. (60-70 λέξεις)

15 μονάδες

ΘΕΜΑ Β

1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις αποδίδουν ορθά απόψεις του συγγραφέα του πρώτου κειμένου; (**Σ** ή **Λ**). Να τις επαληθεύσετε ή διαψεύσετε, με βάση το κείμενο, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**. Να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο Ι.

α) Βασικός στόχος της οικογένειας και των σχέσεων μέσα σ' αυτήν είναι η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών προκειμένου το παιδί να αναπτυχθεί ομαλά.

β) Η κοινωνικοποίηση του παιδιού είναι μία διαδικασία, κατά την οποία η οικογένεια και οι εντός αυτής αλληλεπιδράσεις δρουν αποκλειστικά και αποφασιστικά.

γ) Οι ενήλικοι επιδρούν παιδαγωγικά στο παιδί τόσο με τον λόγο, όσο και με τη συμπεριφορά τους.

δ) Η εναλλασσόμενη χρήση της τιμωρίας και της αμοιβής διευκολύνει την ορθή κοινωνικοποίηση του παιδιού.

ε) Η κοινωνικοποίηση του ατόμου επιτυγχάνεται πρωτίστως από το οικογενειακό του περιβάλλον.

15 μονάδες

2. Να παρουσιάσετε τον τρόπο με τον οποίο οργανώνει ο συγγραφέας το επιχειρήματό του στην 3^η παράγραφο του κειμένου Ι.

10 μονάδες

3. **α)** Στο παρακάτω απόσπασμα χρησιμοποιεί ο συγγραφέας α' πληθυντικό πρόσωπο. Να μετασηματίσεις το κείμενο χρησιμοποιώντας το γ' ενικό πρόσωπο. Τι αλλάζει ως προς το ύφος; (9 μονάδες)

«Κάθε σχέση ενήλικα με παιδί είναι μια παιδαγωγική σχέση. Ακόμα και όταν παίζουμε, τρώμε, μιλάμε με ένα παιδί πάντα κρατάμε έναν παιδαγωγικό ρόλο απέναντί του, είτε το θέλουμε, είτε όχι. Η παιδαγωγική αυτή σχέση στηρίζεται στην επικοινωνία, όπως είπαμε λεκτική και μη λεκτική. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε οι γονείς, διότι τις περισσότερες φορές, ενώ πιστεύουμε ότι έχουμε επιδράσει θετικά, μέσα από το λόγο, απέναντι στα παιδιά μας, με τη συμπεριφορά μας μπορεί να έχουμε επιδράσει αρνητικά.»

β) Το κείμενο Ι σε μερικά σημεία χαρακτηρίζεται για τη μεταφορική χρήση του λόγου και το προσωπικό ύφος. Να μετατρέψετε το συγκεκριμένο απόσπασμα αξιοποιώντας την κυριολεκτική χρήση του λόγου, κάνοντας το ύφος πιο επίσημο. (6 μονάδες)

«Στην ουσία η οικογένεια είναι αυτή που θέτει τις βάσεις για την ομαλή κοινωνικοποίηση του παιδιού. Αυτή είναι που προετοιμάζει τον μελλοντικό πολίτη της χώρας, και αυτή είναι που πλάθει και διαμορφώνει την προσωπικότητα του ατόμου. Νομίζω πως αυτές οι λέξεις είναι πολύ φτωχές για να χωρέσουν τη σημαντικότητα του ρόλου της οικογένειας στη ζωή του καθένα μας. Η οικογένεια αποτελεί το πρώτο περιβάλλον του παιδιού και από αυτή αντλεί τα πρώτα του ερεθίσματα και σε αυτή στέλνει τα πρώτα του μηνύματα που έχουν να κάνουν με τις οργανικές και ψυχολογικές του ανάγκες.»

15 μονάδες

ΘΕΜΑ Γ

Να διατυπώσετε το ερμηνευτικό σας σχόλιο για το απόσπασμα του κειμένου ΙΙ, εστιάζοντας στον ρόλο που φαίνεται να έχει διαδραματίσει ο πατέρας στην προσωπικότητα, τις επιλογές και τις αντιδράσεις του παιδιού του. Να υποστηρίξετε τις απόψεις σας αξιοποιώντας τρεις από τους κειμενικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στο απόσπασμα.

15 μονάδες

ΘΕΜΑ Δ

Είδος κειμένου: Άρθρο

Πομπός: Μαθητής/Μαθήτρια

Μέσο: περιοδικό του σχολείου

Όριο λέξεων: 350 λέξεις

Στα κείμενα παρουσιάζονται κάποιες οπτικές σχετικά με τον ρόλο της οικογένειας στη ζωή και την εξέλιξη του παιδιού. Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες από το κείμενο Ι να αναπτύξετε τις απόψεις σας σχετικά με την επιρροή της οικογένειας τόσο στην κοινωνικοποίηση όσο και στην υγιή ψυχική και πνευματική εξέλιξη του παιδιού.

30 μονάδες

Ευχόμαστε επιτυχία